

За г-жа Р. Вонге (B)
06-04-2023

Supreme Judicial Council
Republic of Bulgaria
Висш съдебен съвет
Република България

ВИСШИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистров номер	Дата
BCC-5975	06-04-2023

ОБООБЩЕН ДОКЛАД

ЗА ИЗВЪРШЕНАТА РАБОТА ПО ПРОВЕДЕН СТАЖ В ОТДЕЛА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЯТА НА ЕСПЧ КЪМ СЪВЕТА НА ЕВРОПА

В ПЕРИОДА 14.02.2022 г. – 14.02.2023 г.

от Дария Христова – следовател в ОСО в ОП – Пловдив,
изпратена в Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ към Съвета на Европа, Страсбург,
Република Франция, по договор N: BCC-1300/07.02.2022

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

След проведен подбор и на основание решение на Пленума на Висшия съдебен съвет от 20.01.2022 г. и сключен договор с BCC № BCC-1300/07.02.2022 г. бях определена за стаж в Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ към Съвета на Европа. Стажът се проведе в рамките на Дейност 2 по Проект „Повишаване на професионализма в съдебната система“, финансиран по Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 - 2021 г., чиято цел е укрепване на капацитета на членовете на българската съдебна система във връзка със спазването и прилагането на разпоредбите на Европейската конвенция за правата на човека.

Осъществих стажа в качеството на юрист към Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ към СЕ, Генерална дирекция „Права на човека и върховенство на закона“. Бях разпределена в секцията към Отдела, отговаряща за изпълнението на решенията по български дела и дела срещу няколко други държави. Пряк ръководител ми беше ръководителят на секцията, в която се третираха и българските дела.

Бях посрещната по възможно най-добрия начин както от българските колеги, така и от останалите юристи в Отдела. Фактори, съдействащи за това, бяха първоначалното ми представяне от административния секретар на колегите в целия Отдел; показани ми бяха залите, различните работни помещения, техническото оборудване; компютърен специалист извърши необходимото за допускането ми в информационните системи и бази данни и проведе кратко презентирание на по-важните работни сайтове. Това е една добра практика новопостъпилите служители бързо да навлязат в колегиалната и работна среда.

Обединяващото за служителите в Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ е, че са юристи, но предходният им професионален опит е разнообразен. Някои са били експерти в

*Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.
Целта отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора*

Supreme Judicial Council
Republic of Bulgaria
Висш съдебен съвет
Република България

министерствата и бюрата за процесуално представителство пред ЕСПЧ в техните страни, други са били магистрати или адвокати, трети са работили като юристи в неправителствени организации, много от тях са се занимавали с научна дейност. Контактът с юристи на високо ниво и на различни езици обогатява изключително много. Допълнителна възможност за разговори с колеги бяха стажантите от различни страни, които провеждаха различни по вид и продължителност стажове или посещения в СЕ.

Като част от програмата за новопостъпили служители от отдел „Човешки ресурси“ бяха проведени презентации относно процедурите и дейностите по оценка на служителите, продължаващо обучение, права на служителите. Бяха ни проведени въстпителни обучения по етично и антикорупционно поведение.

Следващ фактор за навлизане в работата е предоставянето на новопостъпилите колеги на набор от различни документи, свързани с дейностите и процедурите на Комитета на министрите и Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ. Този набор от документи дава първоначална представа, но по-задълбоченото запознаване с изискванията към работата на юристите в Отдела изисква постоянно запознаване с указанията и техните актуализации, така че това беше един от акцентите през целия период на стажа. Следва да се отбележи, че Отделът работи изключително активно по непрекъснатото подобряване на работата на своите служители и повишаване на квалификацията им.

Пристигането ми съвпадна с въвеждането на нова система база данни, което беше съпътствано с информационна кампания за работа с новата система и с множество виртуални и присъствени обучения на всички служители.

Имах право да се включавам в обученията и курсовете, организирани от СЕ, както и в платформата HELP (Human Rights Education for Legal Professionals) – възможност, от която се възползвах пълноценно, като взех участие в множество правни и езикови обучения.

Съгласно чл. 46, ал. 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи договарящите страни „се задължават да изпълняват окончателните решения по същество на Съда по всяко дело, по което те са страна“. Своевременното и ефективно изпълнение на решенията на ЕСПЧ е от съществено значение за надеждността и устойчивостта на системата на Конвенцията. ЕСПЧ подчертава в постоянната си съдебна практика, че правото на достъп до съд би останало илюзорно, ако вътрешният правен ред на една договаряща страна позволява влязло в сила и окончателно решение да остане неизпълнено. Ангажиментът на договарящите страни включва задължението да бъде прекратено констатираното от ЕСПЧ нарушение, задължението да се премахнат, доколкото е възможно, всички последици на нарушението съгласно принципа „*restitutio in integrum*“ – да се предприемат съответните индивидуални мерки, като при необходимост Съдът присъжда и справедливо обезщетение на потърпевшата страна, и на трето място задължението да се предотвратят други подобни нарушения в бъдеще, което изисква приемането на общи мерки от ответната страна. Тези

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежки финансов механизъм 2014-2021. Излата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висши съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Supreme Judicial Council
Republic of Bulgaria

Висш съдебен съвет
Република България

Общи мерки биха могли да бъдат изменение на съществуващото законодателство, промяна на съдебната практика, административни мерки, мерки за повишаване на осведомеността като превод, публикация и разпространение на решението на Съда до съответните компетентни органи и власти, обучение на служители и магистрати. Окончателното решение на Съда се изпраща на Комитета на министрите на Съвета на Европа, който следи за неговото изпълнение. В своята мисия по наблюдение на изпълнението на решенията Комитетът на министрите се подпомага от Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ. С тази кратка презентация, от една страна, обръщам внимание на факта, че дейността на Отдела е по-малко позната от дейността на Съда не само на широката публика, но включително и на магистратите, така че тези стажове са необходими и полезни, а от друга страна, обръщам внимание на широкия спектър от задачи, които Отделът изпълнява.

Наблюдението се осъществява по установени правила. Всяко решение, което подлежи на изпълнение, се регистрира като дело в процедура за наблюдение пред Комитета на министрите на СЕ. Делата се класифицират по стандартна или засилена процедура. Засиленото наблюдение се прилага по дела, които изискват спешни индивидуални мерки, по пилотни решения, по дела, които повдигат структурни или комплексни проблеми, както и по междудържавни дела. Делата в засилена процедура се включват редовно в дневния ред на заседанията на Комитета на министрите на СЕ във формат „Права на човека“, често с обсъждане, което позволява на КМ да следи внимателно предприетите или планираните индивидуални и общи мерки, необходими за изпълнението на решението на ЕСПЧ. Засилената процедура позволява на КМ да подпомага процеса на изпълнението на национално ниво, като отправя препоръки или междинни резолюции в случаите, когато процесът по изпълнението не напредва. Дело, което първоначално е класифицирано за наблюдение по стандартна процедура, може да бъде прехвърлено в процедура по засилено наблюдение, и обратно, ако е осъществен значителен напредък в процеса на изпълнение, дело в засилена процедура може да бъде прехвърлено в стандартна процедура.

Механизмът за изпълнение на решенията не би могъл да се осъществи без ангажимента на договарящите страни. За да позволи на Комитета на министрите да осъществи наблюдение върху изпълнението, ответната държава трябва да го информира под формата на план за действие в шестмесечен срок от окончателното решение на Съда за мерките, които възнамерява да предприеме. Представеният план трябва да се обновява редовно. Ако страната смята, че е предприела всички необходими мерки, тя уведомява КМ под формата на доклад за действие. Ако след анализа му КМ прецени, че не са необходими други мерки, той приключва делото с финална резолюция.

Комитетът на министрите провежда годишно четири заседания, посветени на наблюдението на изпълнението на решенията на ЕСПЧ, които се провеждат през март, юни, септември и декември. Имаше възможност да следим дневния ред, да проследяваме заседанията и да слушаме дебатите, както и да се запознаваме с взетите от КМ решения. Комитетът на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Supreme Judicial Council
Republic of Bulgaria

Висш съдебен съвет
Република България

министрите следи за изпълнението на условията и на приятелските споразумения, сключени по чл. 39 от Конвенцията.

Отделът за изпълнение на решенията на ЕСПЧ осъществява две основни категории задачи – от една страна, подпомага мисията на КМ по наблюдение на изпълнението, от друга страна, подкрепя договарящите страни в усилията им да постигнат своевременно и ефективно изпълнение на решението. Отделът осигурява непрекъснат мониторинг на състоянието на напредъка на изпълнението по всички дела. Това включва предложения за класификация, анализи и оценки на състоянието на изпълнение, проекти на решения и резолюции на КМ. Отделът провежда непрекъснат диалог с националните власти за насърчаване процеса на изпълнение, изготвя оценки на плановете и докладите за действия, провежда срещи с правителствените агенти, с представителите на страната в СЕ, организира посещения в съответните държави. Освен това, при направено искане, Отделът оказва подкрепа на националните власти под формата на съвети или техническа поддръжка, изразяваща се в правни експертизи, срещи на всички заинтересовани страни или обучителни дейности. Подкрепа може да бъде предоставена и от други органи на СЕ, например Венецианската комисия, която дава мнения по конституционни реформи в областта на правосъдието.

Следва да се подчертае, че принципът на субсидиарност не възпрепятства договарящата страна да се вдъхнови от богатата практика на КМ и останалите страни относно индивидуалните и общи мерки, които могат да бъдат предприети по даден тип дела. Отделът изготвя периодично тематични информационни документи с добри практики в областта на изпълнението, които са достъпни в секцията на Отдела на уебсайта на Съвета на Европа. По време на моя стаж бяха издадени такива тематични документи по темите домашно насилие, защита на личните данни, възобновяване на национални съдебни производства след решения на ЕСПЧ, защита на собствеността. Това са полезни документи, достъпът до които е свободен и всеки магистрат или заинтересовано лице би могло да се запознае с тях. Полезен източник на информация са и годишните доклади на Комитета на министрите върху наблюдението на изпълнението на решенията на ЕСПЧ.

По време на стажа проследих уебинар „ECHR and reopening of proceedings“ с презентатори представители на ЕСПЧ и национални съдии от Албания, Сърбия, Германия и Грузия. В тази връзка интерес представлява новият тематичен фиш на Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ „Reopening of domestic judicial proceedings following the European court’s judgments“, публикуван през октомври 2022 г. Полезен документ за запознаване от страна на магистратите е Recommendation R (2000) 2 на Комитета на Министрите относно възобновяването на националните производства в резултат на решения на ЕСПЧ.

Представянето на дейността на КМ и Отдела във връзка с изпълнението на решенията на ЕСПЧ може да даде представа за дейностите, които осъществяват колективно юристите в Отдела, съответно изпратените по тази стажантска програма, тъй като бяхме третирани равностойно.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкият финансов механизъм 2014-2021. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Supreme Judicial Council
Republic of Bulgaria
Внеш съдебен съвет
Република България

Моите задачи бяха определяни от прекия ми ръководител или от посочен от него юрист. Изпълнявах задачите под ръководството на юристи с дълъг опит в Отдела, като решенията се взимаха колективно. Задачите включваха работа както по наказателни, така и по граждански дела. Стремехът е задачите да бъдат съобразени с профила и дейността на магистрата на национално ниво, но дейността на юриста в Отдела е такава, че няма съществено значение дали стажантът е съдия, прокурор или следовател. С дейността си подпомагах секцията при третирането на решенията за изпълнение по български дела. По-конкретно изготвях или подпомагах изготвянето на проекти на тематични фишове на френски или английски език по постъпили от Съда решения за изпълнение; проекти на оценки на планове за действие и на доклади за действие, предоставени от българските власти; анализи на националното законодателство, анализи на или във връзка с предлагани законодателни изменения; прегледи и обобщения на съдебна практика; проверка на преводи на текстове за захранване на информационните масиви; анализи на изготвени от Отдела сравнителни правни проучвания. Присъствах на събрания, на които се обсъждаха предприетите от държавите мерки и се постигаха колективни решения относно възможните стъпки, свързани с изпълнението на делата.

Във връзка с изготвянето на техническите фишове се запознавах с решението по съответното дело, с кореспонденцията, с изпратените от националните власти планове за действие, представените становища. В случаите, когато делото е част от група дела, се запознавах и с останалите решения, мерки за изпълнението им, решения или резолюции на КМ. Решенията, по които изготвих технически фишове, касаеха нарушения по членове 5, 6, 8, 13 от Конвенцията и членове 1 и 3 от Протокол № 1 от Конвенцията. Изготвените от мен технически фишове бяха одобрени и включени във вътрешните системи.

Въз основа на изготвените оценки на планове за действие и проекти на комуникационни имейли по решения, касаещи членове 5 и 6 от Конвенцията, прекият ми ръководител или другият български юрист в секцията, при необходимост и след съответните колективни решения, определях последващи необходими действия с националните власти. Прекият ми ръководител, ръководителят на Дивизията и българският юрист в секцията ми оказваха ръководство и насоки, за което съм изключително благодарна. Обсъжданията и разговорите с тях бяха много интересни и полезни.

Изследвах съдебната практика относно съдебния контрол за изтекла давност във връзка с изпълнение на наказание; съдебна практика във връзка с чл. 145, ал. 1, т. 5 и т. 6 от ЗСВ; съдебна практика по разделянето и обединяването на делата по НПК; съдебната практика относно обжалването на актовете на прокурора за удължаване на сроковете за настаняване в домове за временно настаняване; съдебната практика по възобновяване на дела след осъждане за еднакво или по-леко наказуемо престъпление; съдебна практика по чл. 242, ал. 3 НК, по чл. 234г, ал. 3 НК; чл. 280, ал. 4 НК и чл. 281, ал. 3 НК след влизане в сила на Решение N 12/30.09.2021г. на Конституционния съд, с което тези разпоредби са обявени за противоконституционни. Изготвих правен анализ по дело, касаещо нарушение на член 1 от

*Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежки механизъм 2014-2021.
Цялата отговорност за съдържанието на документи се носи от Висши съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.*

Supreme Judicial Council
Republic of Bulgaria

Висш съдебен съвет
Република България

Протокол № 1 към Конвенцията, с подробна оценка относно последиците от решението на Конституционния съд върху вътрешната правна рамка и съдебната практика във връзка със защитата на правото на собственост в наказателни производства.

Въз основа на сравнителноправни изследвания, изготвени от Отдела, подготвих анализи, които да подпомогнат изпълнението на делата, по теми като криминализирането на престъплението изтезание, отделяне и прекратяване на наказателното производство, използване на специални разузнавателни средства.

За извършените прегледи на преводи на различни документи бях похвалена и след одобрението им бяха публикувани в системата на Отдела.

Изработих обзорен документ за нарушения по член 6, ал. 2 от Конвенцията по дела срещу България (нарушение на презумпцията за невинност). Прекият ми ръководител определи документа като много полезен. Той ще бъде използван за нуждите на мониторинга върху изпълнението на решения, касаещи такива нарушения, и като основа за оценка на мерките за повишаване на осведомеността. Въз основа на него би могло да се проведе обучение в НИП, на което бих могла да бъда поканена като презентатор.

По време на стажа присъствах на презентация на служител в офиса на омбудсмана в Анкара, Турция, който провеждаше визиторски стаж в Съвета на Европа.

Интересна беше презентацията на Европейската комисия за ефикасност на правосъдието. Представители на Комисията запознаха Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ с дейностите, инструментите и отчета за дейността на Комисията за 2022 г. Ефикасността на правосъдието може да бъде измерена въз основа на показатели. Полезен е сравнителният анализ по държави, който Комисията издава ежегодно и който също е достъпен за запознаване от страна на магистратите.

По време на стажа имах възможността да се запозная с българския съдия в ЕСПЧ и екипа му. Присъствах на съдебно заседание на Голяма камера на ЕСПЧ по делото Sanchez v. France относно нарушение по чл. 10 от Конвенцията.

Изготвената от Отдела в края на стажа ми оценка е изключително положителна.

Дългосрочните стажове позволяват задълбочено вникване в процеса и ежедневната работа на приемащата институция. Този стаж позволи да съчетая професионалния ми опит в наказателното и наказателнопроцесуалното право с нови познания за процеса на изпълнение на решенията на ЕСПЧ. Изпълнението на решенията на ЕСПЧ е част от непрекъснат процес, който започва пред ЕСПЧ, но не приключва там. Съществува убеждението, че решението на ЕСПЧ е най-важното постижение за една ошетената страна, но не по-малко по важност за тази страна е изпълнението на това решение. С това подчертавам значимата роля на стажа в

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежки финансов механизъм 2014-2021. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Supreme Judicial Council
Republic of Bulgaria

Висш съдебен съвет
Република България

Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ за укрепване на капацитета на членовете на българската съдебна система във връзка със спазването и прилагането на разпоредбите на Европейската конвенция за правата на човека, тъй като процесът не приключва с решението на ЕСПЧ, а едва с неговото изпълнение.

Оценявам стажа като ценен професионален опит в кариерата ми и изразявам благодарността си на ръководителя на проекта и неговия екип, както и на Пленума на ВСС. Изразявам благодарността си на българския екип в Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ, както и на останалите служители в Отдела, за изключително позитивното отношение и подкрепа по време на стажа.

С уважение:

/ Д. Христова /